

Försvarsutskottets yttrande 2025/26:FöU1y

En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033

Till kulturutskottet

Kulturutskottet har beslutat att ge försvarsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2024/25:166 En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033 och de följdmotioner som väckts med anledning av propositionen.

Försvarsutskottet begränsar sitt yttrande till regeringens förslag till lag om public service, förslag till lag om ändring i lagen om viktigt meddelande till allmänheten, vad regeringen föreslår om beredskap och säkerhet, vad regeringen föreslår om ekonomiska förutsättningar samt förslagen i motionerna 2024/25:3436 av Lawen Redar m.fl. (S) yrkande 2 och 29, 2024/25:3435 av Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) yrkande 10, 2024/25:3437 av Catarina Deremar m.fl. (C) yrkande 4 samt 2024/25:3439 av Mats Berglund m.fl. (MP) yrkande 2.

Utifrån de utgångspunkter som försvarsutskottet har att beakta anser utskottet att kulturutskottet bör tillstyrka regeringens förslag och avstyrka motionerna.

I yttrandet finns fyra avvikande meningar (S, V, C, MP).

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen en ny lag i vilken bestämmelser om public service samlas. Den föreslagna lagen beskriver public service-uppdraget och hur det ges. Bland annat fastställs de villkor som regeringen får ställa upp (2 kap. 8 §). När det gäller säkerhet och beredskap föreslås att regeringen i ett beslut om public service-uppdraget ska få ställa upp villkor om beredskapsarbete och en beredskapsplan för verksamheten för fredstida krissituationer och höjd beredskap samt verksamhet och organisation vid höjd beredskap, och säkerhet vid produktion och distribution av program. När det gäller viktigt meddelande till allmänheten (VMA) föreslås att regeringen i ett beslut om public service-uppdraget ska få ställa upp villkor om att kostnadsfritt sända och på annat sätt förmedla meddelanden enligt lagen om viktigt meddelande till allmänheten, och att kostnadsfritt sända andra meddelanden som är av vikt för allmänheten, om en myndighet begär det.

Till följd av den nya lagen om public service föreslår regeringen en ändring i lagen (2023:407) om viktigt meddelande till allmänheten i form av ett tillägg som tydliggör att bestämmelser om skyldighet att sända viktiga meddelanden till allmänheten i ljudradio och tv utöver i radio- och tv-lagen (2010:696) även finns i den nya lagen om public service.

När det gäller beredskap och säkerhet bedömer regeringen att nuvarande krav på beredskapsarbete liksom för verksamhet och organisation vid höjd beredskap för Sveriges Radio (SR) och Sveriges Television (SVT) bör gälla även nästa uppdragsperiod. Vidare föreslås att uppdraget för SR:s och SVT:s verksamhet under höjd beredskap ska förtydligas i fråga om företagets redaktionella självständighet. I propositionen föreslås vidare att Utbildningsradions (UR) beredskapsplanering under nästa tillståndsperiod även ska omfatta höjd beredskap.

Inför den kommande tillståndsperioden föreslår regeringen att de nuvarande villkor som gäller säkerhet för produktion och distribution för public service-företagen ska fortsätta gälla och göras teknikneutrala. Viktiga meddelanden till allmänheten regleras i lagen (2023:407) om viktigt meddelande till allmänheten, förkortad VMA. Regeringen föreslår i fråga om VMA och andra meddelanden av vikt för allmänheten att det ska ställas upp villkor om att SR och SVT kostnadsfritt ska sända meddelanden enligt VMA i ljudradio respektive tv, på andra sätt förmedla sådana meddelanden och om en myndighet begär det, sända andra meddelanden som är av vikt för allmänheten i ljudradio respektive tv.

I propositionen redogör regeringen för ekonomiska förutsättningar och föreslår en medelstilldelning för den kommande tillståndsperioden. För 2026 föreslår regeringen att SR tilldelas 3 499 322 000 kronor, SVT tilldelas 5 732 877 000 kronor och UR tilldelas 506 142 000 kronor, vilket innebär en

uppräknning med 3 procent jämfört med tilldelningen för 2025. Medelstillsdelningen till respektive företag ska därefter höjas med 2 procent per år 2027–2030 och med 1 procent per år 2031–2033.

Motionerna

I kommittémotion 2024/25:3436 av Lawen Redar m.fl. (S) framhålls att ett starkt public service i fredstid, med högt förtroende hos allmänheten och bred geografisk spridning, lägger grund för public services roll i höjd beredskap. Det breda uppdraget bidrar enligt motionärerna till det höga förtroendet och är av avgörande betydelse för det svenska totalförsvaret. Mot bakgrund av detta anför motionärerna att det behövs en tryggad finansiering (yrkande 2). Motionärerna vill se en högre medelstillsdelning än vad som föreslås i propositionen och förordar riktade medel för beredskap och stärkt digital infrastruktur (yrkande 29).

I kommittémotion 2024/25:3435 vill även Vasiliki Tsouplaki m.fl. (V) se riktade medel för beredskap och stärkt digital infrastruktur och de föreslår en alternativ medelstillsdelning föreslås (yrkande 10).

Även Catarina Deremar m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2024/25:3437 en alternativ medelstillsdelning och anför att public service ska få riktade medel för beredskap och stärkt digital infrastruktur (yrkande 4).

I kommittémotion 2024/25:3439 av Mats Berglund m.fl. (MP) anför att regeringens förslag till medelstillsdelning är otillräcklig för att public service ska kunna leva upp till sitt uppdrag och sin roll i Sveriges beredskap (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Utskottet understryker public service-företagens betydande roll för samhällets motståndskraft. Som centrala aktörer för förmedling av information till allmänheten vid en kris eller höjd beredskap har public service-företagen en särställning i det svenska totalförsvaret. I sin rapport Kraftsamling (Ds 2023:34) konstaterar Försvarsberedningen att ett starkt public service i fredstid, med högt förtroende hos allmänheten och bred geografisk spridning, lägger grunden för public services roll även i höjd beredskap. Utskottet delar denna uppfattning.

Utskottet delar regeringens bedömning att regeringens möjlighet att ställa upp villkor om bl.a. beredskapsarbete och VMA tydliggör vikten av beredskapsfrågorna i public service-företagens uppdrag och säkerställer att de villkor som gäller enligt de nuvarande sändningstillstånden, bl.a. om risk- och sårbarhetsanalys, beredskapsplan, utbildning och övning av personal samt omställning av organisationen vid höjd beredskap, också fortsättningsvis kan ställas upp i regeringens beslut om public service-uppdraget.

När det gäller regeringens förslag om beredskap och säkerhet välkomnar utskottet att regeringen med nuvarande krav på beredskapsarbete som utgångspunkt kompletterar inriktningen med hänsyn till omvärldsläget och teknikutvecklingen. Utskottet har inga invändningar mot den föreslagna inriktningen.

Utskottet noterar den kritik som public service-företagen och remissinstanser som Försvarsmakten framfört när det gäller public service-företagens möjlighet att leva upp till sina beredskapsuppdrag med den föreslagna medelstilldelningen för 2026–2033. Utskottet kan dock konstatera att public service-företagens säkerhets- och beredskapsarbete intensifierats under den nuvarande tillståndsperioden och att regeringens förslag om en högre medelstilldelning under inledningen av nästa uppdragsperiod skapar goda förutsättningar för fortsatta omfattande satsningar. Utskottet framhåller vikten av viss flexibilitet med hänsyn till samhällsutvecklingen och välkomnar regeringens bedömning att eventuella ökade kostnader i samband med att andra medieföretag lämnar marknätet bör ses som en extraordinär kostnad för public service-företagen och därför inte ingå i det medelsbeslut som avser tillståndsperioden. Utskottet ser inga skäl att tillstyrka något förslag om alternativ medelstilldelning eller föreslå något tillkännagivande om de ekonomiska förutsättningarna för den kommande tillståndsperioden.

Utskottet konstaterar att regeringens förslag om ändring i lagen (2023:407) om viktigt meddelande till allmänheten avser att tydliggöra att bestämmelser om VMA finns i den nya lagen om public service. Utskottet har inga invändningar mot detta.

Sammantaget anser försvarsutskottet att kulturutskottet bör tillstyrka regeringens förslag i berörda delar och avstyrka motionerna 2024/25:3436 (S) yrkandena 2 och 29, 2024/25:3435 (V) yrkande 10, 2024/25:3437 (C) yrkande 4 samt 2024/25:3439 (MP) yrkande 2.

Stockholm den 25 september 2025

På försvarsutskottets vägnar

Peter Hultqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Hultqvist (S), Matheus Enholm (SD), Jörgen Berglund (M), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezeliuss (S), Alexandra Anstrell (M), Mikael Oscarsson (KD), Mikael Larsson (C), Lars Püss (M), Emma Berginger (MP), Gustaf Göthberg (M), Per Söderlund (SD), Markus Selin (S), Camilla Brunsberg (M) och Håkan Svenneling (V).

Avvikande meningar

1. En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033 (S)

Peter Hultqvist (S), Johan Andersson (S), Hanna Westerén (S), Erik Ezelius (S) och Markus Selin (S) anför:

Det säkerhetspolitiska läget är det allvarligaste sedan andra världskrigets slut. Förberedelserna, beredskapen och förmågan inom hela totalförsvaret, både det militära och det civila försvaret, måste öka skyndsamt. Sverige är utsatt för hot från antagonistiska aktörer som undergräver Sveriges säkerhet. Public service-företagen har en avgörande roll för samhällets förmåga att möta hybridhot i form av påverkanskampanjer, påverkansoperationer och desinformation. Det breda uppdraget bidrar till det höga förtroendet och är av avgörande betydelse för det svenska totalförsvaret. För detta behövs en tryggad finansiering. Vår bedömning är att regeringen borde ha landat i en högre medelstillsdelning än vad som föreslås i propositionen. Vi anser att public service behöver riktade medel för beredskap och stärkt digital infrastruktur i enlighet med den anmodan som Försvarsberedningen inkommit med. Enligt Försvarsmaktens bedömning är medelstillsdelningen otillräcklig för att täcka kostnadsökningar och behov kopplade till exempelvis beredskap och teknikutveckling, vilket framgår av Försvarsmaktens remissvar. Vi delar denna bedömning och menar att kulturutskottet bör tillstyrka kommittémotion 2024/25:3436 yrkandena 2 och 29 och avstyrka propositionens förslag till medelstillsdelning för tillståndsperioden 2026–2033.

2. En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033 (V)

Håkan Svenneling (V) anför:

Jag anser att public service behöver riktade medel för beredskap och stärkt digital infrastruktur enlighet med den anmodan som Försvarsberedningen inkommit med. Jag föreslår därför 200 miljoner kronor till SVT, 100 miljoner kronor till SR och 50 miljoner kronor till UR för det ändamålet. Detta skulle sedan utgöra grund för nivåhöjning hela tillståndsperioden och är därmed grund för uppräknings då det handlar om årliga kostnader i likhet med det företagen äskar. För 2026 föreslår vi sedan en uppräknings med 3 procent, under 2027–2030 en uppräknings med 2,6 procent och de tre sista åren, 2031–2033, med 2,3 procent. Kulturutskottet bör tillstyrka yrkande 10 i kommittémotion 2024/25:3435 och avstyrka propositionens förslag till medelstillsdelning för tillståndsperioden 2026–2033.

3. En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033 (C)

Mikael Larsson (C) anför:

I det försämrade säkerhetspolitiska läget har public service en betydelsefull roll. I tider av desinformationskampanjer från aktörer som har intresse av att främja splittring och minska tilltron i samhället behövs en public service med sin oberoende journalistik. Det är en del av vårt totalförsvar. I ett sådant läge är det sällsynt problematiskt att urholka medelstillsdelningen, vilket sker i och med regeringens förslag. I stället bör public service få riktade medel för beredskap och stärkt digital infrastruktur i enlighet med den anmodan som Försvarsberedningen inkommit med. Jag anser att det bör anslås 200 miljoner kronor till SVT, 100 miljoner kronor till SR och 50 miljoner kronor till UR utöver anslagsnivån för 2025. Detta utgör grund för nivåhöjning hela tillståndsperioden och är därmed grund för uppräkningsperioden då det handlar om årliga kostnader i likhet med det företagen äskar. För 2026 tillkommer sedan en uppräkningsperiod med 3 procent, under 2027–2030 en uppräkningsperiod med 2,6 procent och de tre sista åren, 2031–2033, med 2,3 procent. Det är bättre att ge public service mer långsiktiga ekonomiska planeringsförutsättningar från början i medelstillsdelningen i stället för att som regeringen föreslår möjliggöra ytterligare finansiering vid extraordinära kostnader ifall andra medieföretag skulle lämna marknätet under den kommande tillståndsperioden. Med hänvisning till det anförda anser jag att kulturutskottet bör tillstyrka yrkande 4 i kommittémotion 2024/25:3437 och avstyrka propositionens förslag till medelstillsdelning för tillståndsperioden 2026–2033.

4. En lag om public service och riktlinjer för verksamheten 2026–2033 (MP)

Emma Berginger (MP) anför:

Jag anser att public services finansiering måste vara långsiktigt stabil, förutsägbar och tillräcklig för att bolagen ska kunna fullfölja sitt breda uppdrag. Public service har ett centralt uppdrag för både vår demokrati och totalförsvaret. Det säkerhetspolitiska läget för Sverige har förvärrats och behovet av resurser för att public service ska kunna leva upp till sitt beredskapsuppdrag har därmed ökat. En rimlig politisk respons för att möta vår osäkra omvärld hade därför varit att stärka public service genom att tillföra mer resurser. Detta framhävs även av Försvarsmakten i deras remissvar, där de konstaterar att medelstillsdelningen är otillräcklig för att täcka kostnadsökningar och behov kopplade till beredskap och teknikutveckling. Jag menar att regeringens finansieringsmodell innebär en medelstillsdelning som är otillräcklig för att public service ska kunna leva upp till sitt breda uppdrag och sin roll i Sveriges beredskap och anser därför att kulturutskottet bör tillstyrka yrkande 2 i kommittémotion 2024/25:3439 och avstyrka propositionens förslag till medelstillsdelning för tillståndsperioden 2026–2033.